

C-407/21. sz. ügy

Előzetes döntéshozatal iránti kérelem

A benyújtás napja:

2021. július 2.

A kérdést előterjesztő bíróság:

Conseil d'État (Franciaország)

Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:

2021. július 1.

Felperes:

Union fédérale des consommateurs – Que choisir (UFC – Que choisir)

Consommation, logement et cadre de vie (CLCV)

Alperes:

Premier ministre

Ministre de l'Économie, des Finances et de la Relance

A CONSEIL D'ÉTAT,

[omissis]

UNION FEDERALE DES

CONSOMMATEURS – QUE CHOISIR

és társa

A Conseil d'État (államtanács, Franciaország), peres ügyben eljárva

[omissis]

2021. július 1-jei határozat

Tekintettel az alábbi eljárásra:

A Conseil d'État (államtanács) peres ügyekkel foglalkozó titkárságánál 2020. július 7-én, július 20-án, illetve december 14-én nyilvántartásba vett keresetlevelével, kiegészítő beadványával és válaszával az Union fédérale des consommateurs – Que choisir és a Confédération consommation logement cadre de vie azt kéri, hogy a Conseil d'État (államtanács):

1°) hatáskörtúllépés miatt semmisítse meg az ordonnance n° 2020–315 du 25 mars 2020 relative aux conditions financières de résolution de certains contrats de voyages touristiques et de séjours en cas de circonstances exceptionnelles et inévitables ou de force majeure-t (a turistautazásokra és üdülésekre vonatkozó bizonyos szerződések elháríthatatlan és rendkívüli körülmények vagy *vis maior* esetén történő felmondása pénzügyi feltételeiről szóló, 2020. március 25-i 2020–315. sz. rendelet), valamint a direction de l'information légale et administrative (jogi és közigazgatási tájékoztatási igazgatóság) „Coronavirus: quels droits en cas d'annulation de vos vacances?” (Koronavírus: mely jogok illetik meg Önt az üdülésének lemondása esetén?) címet viselő 2020. március 31-i kiadványát, a direction générale de la concurrence, de la consommation et de la répression des fraudes (versenyjogi, fogyasztóvédelmi és csalás elleni főigazgatóság) „Nouvelles règles de remboursement dans le secteur du tourisme” (A visszatérítésre vonatkozó új szabályok az idegenforgalmi ágazatban) című, 2020. április 7-i „Foire aux questions” (Gyakran feltett kérdések) anyagát, valamint a direction des affaires juridiques du ministère de l'économie et des finances (a gazdasági és pénzügyminisztérium jogi igazgatósága) és a ministère de l'action et des comptes publics (az államigazgatási és államháztartási minisztérium) 2020. április 9-i levelét;

[omissis]

A felperesek azt állítják, hogy:

– az általuk megtámadott határozatok sértik az utazási csomagokról és az utazási szolgáltatásösszetésekről, valamint a 2006/2004/EK rendelet és a 2011/83/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv módosításáról, továbbá a 90/314/EGK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2015. november 25-i (EU) 2015/2302 európai parlamenti és tanácsi irányelv 12. cikkének rendelkezéseit, mivel lehetőséget nyújtanak az utazási csomagot kínáló szolgáltatók vagy utazásközvetítők számára, hogy a szerződés elháríthatatlan és rendkívüli körülmények miatti felmondásának közlésekor egyszerű követelést vagy helyettesítő utazási csomagot kínálnak fel az irányelv által megkövetelt teljes visszafizetés helyett, továbbá, mivel legalább 18 hónapos időtartamra megakadályozzák, hogy a fogyasztó részére az általa befizetett teljes összeget visszafizessék, noha az irányelv úgy rendelkezik, hogy e visszafizetést a szerződés felmondásának közlését követő legfeljebb 14 napon belül teljesíteni kell;

– az általuk megtámadott határozatok nyilvánvaló mérlegelési hibában szenvednek, mivel először is a kijárási korlátozások időszakát meghaladó, túlzott időtartamra vonatkoznak, másodsor túlzottan hosszú határidőt vezetnek be a

befizetett összegek ügyfelek részére történő teljes visszafizetésére vonatkozóan, harmadszor sértik az egységes piacon belüli szabad versenyt és az irányelv harmonizációs célkitűzését, mivel csak a francia jog szerinti szerződésekre alkalmazandók, és negyedszer, az eltérésnek vagy a fogyasztókra és az utazási csomagok piacára gyakorolt hatásainak időtartama az intézkedés célkitűzéseire tekintettel nem szükséges, nem indokolt és nem is arányos;

– [omissis]

A 2020. október 12-én nyilvántartásba vett ellenkérelmében a *Ministre de l'Économie, des Finances et de la Relance* (a gazdaságért, a pénzügyekért és a gazdaságélénkítésért felelős miniszter) a kereset elutasítását kéri. Azt állítja, hogy a kereset jogalapjai nem megalapozottak.

[omissis]

Tekintettel:

- az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 267. cikkére;
- a 2015. november 25-i (EU) 2015/2302 irányelvre;
- [omissis];
- [omissis];
- a 2020. március 23-i 2020–290. sz. törvényre;
- [omissis];
- [omissis];

[omissis]

Mivel:

- 1 Az *Union fédérale des consommateurs – Que choisir* és a *Confédération consommation logement cadre de vie* kéri a turistautazásokra és üdülésekre vonatkozó bizonyos szerződések elháríthatatlan és rendkívüli körülmények vagy *vis maior* esetén történő felmondása pénzügyi feltételeiről szóló, 2020. március 25-i rendelet, valamint a jogi és közigazgatási tájékoztatási igazgatóság 2020. március 31-i, „Koronavírus: mely jogok illetik meg Önt az üdülésének lemondása esetén?” című, a *service-public.fr* internetes oldalon közzétett kiadványának, a versenyjogi, fogyasztóvédelmi és csalás elleni főigazgatóság 2020. április 7-i „A visszatérítésre vonatkozó új szabályok az idegenforgalmi ágazatban” címet viselő „Gyakran feltett kérdések” anyagának, valamint a gazdasági és pénzügyminisztérium jogi igazgatósága és az államigazgatási és államháztartási minisztérium 2020. április 9-i, a gazdasági és pénzügyminiszter internetes oldalán

közzétett levelének hatáskörtúllépés miatti megsemmisítését. Az Union fédérale des consommateurs – Que choisir és a Confédération consommation logement cadre de vie kereseti kérelmeit úgy kell tekinteni, hogy azok a 2020. március 25-i rendeletnek, valamint a 2020. március 31-i, április 7-i és 9-i kiadványoknak az utazási csomagokra és az utazási szolgáltatásegyüttesekre vonatkozó rendelkezései ellen irányulnak.

[omissis]

2 [omissis]

Az anyagi jogszerűsége vonatkozó jogalapról:

3 Egyrészt az utazási csomagokról és az utazási szolgáltatásegyüttesekről szóló, 2015. november 25-i európai parlamenti és tanácsi irányelv 12. cikke értelmében: „(1) A tagállamok biztosítják, hogy az utazó az utazási csomag megkezdése előtt bármikor felmondhassa az utazási csomagra vonatkozó szerződést. Amennyiben az utazó e bekezdés szerint felmondja az utazási csomagra vonatkozó szerződést, kötelezhető arra, hogy megfelelő mértékű és indokolt lemondási díjat fizessen az utazásszervezőnek. Az utazási csomagra vonatkozó szerződés ésszerű, egységes lemondási díjakat határozhat meg a szerződés felmondásának az utazási csomag megkezdése előtti időpontját és az utazási szolgáltatások más módon való felhasználásából származó várható költségmegtakarítást és bevételt alapul véve. Egységes lemondási díjak hiányában a lemondási díj összege az utazási csomag árának és az utazási szolgáltatások más módon való felhasználásából eredő költségmegtakarításnak és bevételnek a különbözete. Az utazó kérésére az utazásszervezőnek meg kell indokolnia a lemondási díj összegét. / (2) Az (1) bekezdésben foglaltak ellenére az utazási csomag megkezdését megelőzően az utazó lemondási díj fizetése nélkül jogosult felmondani az utazási csomagra vonatkozó szerződést, ha a célállomás helyén vagy annak közvetlen közelében olyan elháríthatatlan és rendkívüli körülmények merülnek fel, amelyek az utazási csomag teljesítését jelentős mértékben befolyásolják, vagy lényegesen befolyásolják az utasoknak a célállomásra való szállítását. Az e bekezdés szerinti, az utazási csomagra vonatkozó szerződés felmondása esetén az utazó a csomag fejében befizetett teljes összeg visszafizetésére jogosult, de további kártérítésre nem. / (3) Az utazásszervező felmondhatja az utazási csomagra vonatkozó szerződést és visszafizetheti az utazónak az általa az utazási csomag fejében befizetett teljes összeget, anélkül, hogy további kártérítést kellene fizetnie, amennyiben: / a) az utazási csomagra jelentkezett személyek száma nem éri el a szerződésben meghatározott minimális létszámot, és az utazásszervező a szerződés felmondásáról a szerződésben meghatározott határidőn belül, de legkésőbb az alábbiak szerint értesíti az utazót: / i. 20 nappal az utazási csomag megkezdése előtt a hat napnál hosszabb utak esetében; / ii. hét nappal az utazási csomag megkezdése előtt a kettő és hat nap közötti időtartamú utak esetében; / iii. 48 órával az utazási csomag megkezdése előtt, a két napnál rövidebb utak esetében; / vagy / b) az utazásszervezőt elháríthatatlan és rendkívüli körülmények gátolják a szerződés teljesítésében, és indokolatlan késedelem nélkül, az utazási csomag

megkezdése előtt értesíti az utazót a szerződés felmondásáról. / (4) Az utazásszervező visszafizeti a (2), illetve (3) cikk szerint megtérítendő összegeket az utazónak, az (1) bekezdés alkalmazása esetében pedig megtéríti az utazó által vagy nevében az utazási csomag fejében befizetett teljes összegnek a megfelelő lemondási díjjal csökkentett értékét. Az utazó részére való visszafizetést, illetve megtérítést indokolatlan késedelem nélkül, de legkésőbb az utazási csomagra vonatkozó szerződés felmondását követő 14 nappal teljesíteni kell. / (5) A tagállamok nemzeti jogukban úgy rendelkezhetnek, hogy az üzlethelyiségen kívül kötött, utazási csomagra vonatkozó szerződések esetében az utazónak 14 napos időszak áll rendelkezésére, amelynek során indokolás nélkül elállhat a szerződéstől.” E rendelkezésekből többek között az következik, hogy utazási csomagra vonatkozó szerződés felmondása esetén az utazó a szerződés felmondásától számított tizennégy napon belül jogosult az utazási csomag címén befizetett teljes összeg – adott esetben megfelelő lemondási díjjal csökkentett – értékének megtérítésére.

- 4 Ezen irányelv 4. cikke értelmében: „[...] a tagállamok nem tarthatnak fenn és nem vezethetnek be nemzeti jogukban az ebben az irányelvben megállapított rendelkezésektől eltérő rendelkezéseket, ideértve az ezen irányelvben foglaltaknál szigorúbb vagy kevésbé szigorú rendelkezéseket is, amelyek az utazók eltérő szintű védelmét biztosítanák”.
- 5 Másrészt a megtámadott rendeletet a kormány számára a 2020. március 23-i sürgősségi törvény 11. cikke által „a Covid19-járvány terjedése által okozott gazdasági, pénzügyi és társadalmi következményeknek, valamint az e terjedés korlátozására hozott intézkedések következményeinek a kezelése, és különösen a gazdasági tevékenységet folytató természetes és jogi személyek, valamint egyesületek tevékenysége megszüntetésének, valamint e megszüntetésfoglalkoztatásra gyakorolt hatásainak megelőzése és korlátozása érdekében” biztosított felhatalmazás alapján fogadták el. E rendelet előírása szerint amennyiben valamely utazás és üdülés értékesítésére vonatkozó szerződést 2020. március 1. és 2020. szeptember 15. között felmondanak, „az utazásszervező vagy utazásközvetítő a befizetett teljes összeg visszafizetése helyett követelést ajánlhat fel”, amelynek összege megegyezik az adott szerződés alapján befizetett teljes összeggel. Ezt a javaslatot legkésőbb a szerződés felmondának közlésétől számított három hónapon belül kell megtenni. A javaslat tizennyolc hónapig érvényes. A kereskedő csupán ezen tizennyolc hónapos határidő leteltével és a felmondással érintett szerződésben előírttal azonos vagy azzal egyenértékű, az ügyfél számára felkínált szolgáltatás ügyfél általi elfogadásának hiányában köteles a befizetett teljes összeget visszafizetni.
- 6 Az ügy irataiból, különösen az e rendeletről a köztársasági elnök részére készített jelentésből kitűnik, hogy e rendelkezéseket az azokban említett szolgáltatók likviditásának és fizetőképességének megőrzése érdekében fogadták el egy olyan helyzetben, ahol több mint 7000, Franciaországban nyilvántartásba vett utazási és üdülési szolgáltató az egyidejűleg nemcsak Franciaországot és az európai országok többségét, hanem szinte minden kontinenst érintő Covid19-világjárvány

miatt a megrendelt szolgáltatások példátlan mértékű lemondásával és a beérkező megrendelések szinte teljes megszűnésével szembesülve jelentős nehézségeket tapasztalt, továbbá ahol valamennyi lemondott szolgáltatás azonnali visszatérítése a körülményekre tekintettel veszélyeztethette az érintett gazdasági szereplőket, és következésképpen az ügyfelek azon lehetőségét, hogy a befizetett összegek visszafizetésében részesülhessenek. Az ügy irataiból az is kitűnik, hogy 2020. szeptember 15-én, azaz a megtámadott rendelet alkalmazása lejártának napján a francia kereskedők által kibocsátott követelések összege 990 millió eurót tett ki, ami az ágazat átlagos évben megvalósuló forgalma 10%-ának felel meg.

- 7 A felperes egyesületek azt állítják, hogy a megtámadott rendelet rendelkezései sértik az utazási csomagokról és az utazási szolgáltatásügyütesekről szóló, 2015. november 25-i európai parlamenti és tanácsi irányelv 12. cikkét, amely előírja, hogy az utazási csomagra vonatkozó szerződés felmondása esetén az utazó jogosult arra, hogy a felmondástól számított tizennégy napon belül visszafizessék számára a szerződés címén befizetett teljes összeget, továbbá hogy az említett rendelkezések sértik az egységes piacon belüli szabad versenyt és az irányelv harmonizációs célkitűzését.
- 8 Az e jogalapokra adandó válasz attól függ, hogy először is, úgy kell-e értelmezni az utazási csomagokról és az utazási szolgáltatásügyütesekről szóló, 2015. november 25-i európai parlamenti és tanácsi irányelv 12. cikkét, hogy az az utazási csomagot biztosító utazásszervező számára a szerződés felmondása esetére előírja az utazási csomag címén fizetett teljes összeg pénzbeli visszafizetését, vagy úgy, hogy az megengedi az ezzel egyenértékű visszatérítést, különösen a befizetett összegekkel egyenlő összegű követelés formájában; másodsor, hogy abban az esetben, ha e visszatérítések pénzbeli visszafizetésként értendők, a Covid19-járványhoz kapcsolódó egészségügyi válság és annak az utazási szolgáltatókra – amelyek e vilájjárványnak az Egészségügyi Világszervezet által elismert rendkívüli nagyságrendjére tekintettel emiatt a forgalmuk kivételes, 50 és 80% közötti mértékűre tehető csökkenését szenvedték el, és amelyek az utazási csomagokat kínáló utazásszervezők esetében Franciaországban közel 11 milliárd eurós forgalom mellett 30 000 munkavállalót foglalkoztatnak – gyakorolt következményei indokolhatják-e, és adott esetben milyen feltételek mellett és milyen korlátokkal, az utazásszervezőt terhelő, az utazási csomagokról és az utazási szolgáltatásügyütesekről szóló, 2015. november 25-i európai parlamenti és tanácsi irányelv 12. cikkének (4) bekezdésében előírt azon kötelezettségtől való ideiglenes eltérést, hogy az utazó számára a szerződés felmondásától számított tizennégy napos határidőn belül visszafizesse az utazási csomagért fizetett teljes összeget; és végül, az előző kérdésre adott nemleges válasz esetén, hogy a fent említett körülmények között módosítható-e az utazási csomagokról és az utazási szolgáltatásügyütesekről szóló, 2015. november 25-i európai parlamenti és tanácsi irányelv 12. cikkének (4) bekezdésével ellentétes belső jogi szöveg megsemmisítését kimondó határozat időbeli hatálya.
- 9 E kérdések meghatározó jelentőséggel bírnak a Conseil d'État (államtanács) által eldöntendő jogvita szempontjából. E kérdések komoly nehézséget jelentenek.

Ennek következtében az Európai Unió Bíróságához kell fordulni az Európai Unió működéséről szóló szerződés 267. cikke alapján, és a döntéshozatalig az Union fédérale des consommateurs – Que choisir és a Confédération consommation logement cadre de vie kereseti kérelmei tárgyában az eljárást fel kell függeszteni.

A KÖVETKEZŐKÉPPEN HATÁROZ:

1. cikk: A Conseil d'État (államtanács) az Union fédérale des consommateurs – Que choisir és a Confédération consommation logement cadre de vie által benyújtott kereset tárgyában folyamatban lévő eljárást az Európai Unió Bíróságának az alábbi kérdésekre vonatkozó határozathozataláig felfüggeszti:

1 – Úgy kell-e értelmezni az utazási csomagokról és az utazási szolgáltatás együttesekről szóló, 2015. november 25-i európai parlamenti és tanácsi irányelv 12. cikkét, hogy az az utazási csomagot biztosító utazásszervező számára a szerződés felmondása esetére előírja az utazási csomag címén fizetett teljes összeg pénzbeli visszafizetését, vagy úgy, hogy az megengedi az ezzel egyenértékű visszatérítést, különösen a befizetett összegekkel egyenlő összegű követelés formájában?

2 – Abban az esetben, ha e visszatérítések pénzbeli visszafizetesként értendők, a Covid19-járványhoz kapcsolódó egészségügyi válság és annak az utazási szolgáltatókra – amelyek e válság miatt a forgalmuk 50 és 80% közötti mértékűre tehető csökkenését szenvedték el, és amelyek Franciaországban a bruttó hazai termék több mint 7%-át állítják elő, valamint az utazási csomagokat kínáló utazásszervezők esetében Franciaországban közel 11 milliárd eurós forgalom mellett 30 000 munkavállalót foglalkoztatnak – gyakorolt következményei indokolhatják-e, és adott esetben milyen feltételek mellett és milyen korlátokkal, az utazásszervezőt terhelő, az utazási csomagokról és az utazási szolgáltatás együttesekről szóló, 2015. november 25-i európai parlamenti és tanácsi irányelv 12. cikkének (4) bekezdésében előírt azon kötelezettségtől való ideiglenes eltérést, hogy az utazó számára a szerződés felmondásától számított tizennégy napos határidőn belül visszafizesse az utazási csomagért fizetett teljes összeget?

3 – Az előző kérdésre adott nemleges válasz esetén, a fent említett körülmények között módosítható-e az utazási csomagokról és az utazási szolgáltatás együttesekről szóló, 2015. november 25-i európai parlamenti és tanácsi irányelv 12. cikkének (4) bekezdésével ellentétes belső jogi szöveg megsemmisítését kimondó határozat időbeli hatálya?

[omissis]